

MARSH:
TENDENCJE RYNKOWE I WYZWANIA
W ZAKRESIE UBEZPIECZEŃ
I ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

SOLUTIONS...DEFINED, DESIGNED, AND DELIVERED.

MARSH INSURANCE MARKET INDEX

RAPORT - Q3 2017

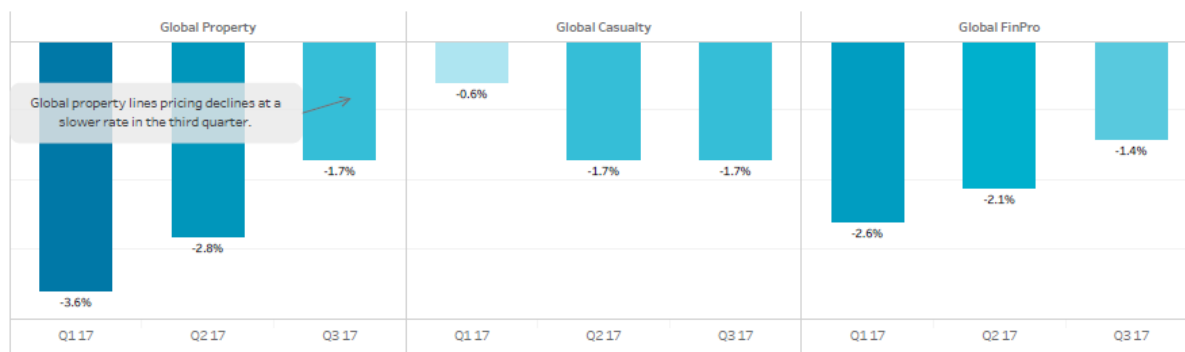
Osiemnasty z rzędu spadek stawek ubezpieczeniowych

Marsh opublikował najnowszy raport „Marsh Global Insurance Market Index: Q3 2017”- cykliczne zestawienie stawek odnowieniowych oferowanych przez ubezpieczycieli na całym świecie. Kluczowe wnioski z raportu:

- Po raz osiemnasty z rzędu odnotowano spadek stawek ubezpieczeniowych w ujęciu globalnym - pomimo, że tempo spadku zmalało (spadek o 1.6%) w porównaniu z poprzednim kwartałem (spadek w drugim kwartale o 2.2%).
- W sektorze nieruchomości oraz branży finansowej i usług profesjonalnych także obserwujemy spadki - stawki na rynku nieruchomości spadły średnio o 1.7% w porównaniu z poprzednim kwartałem (2.8%), natomiast stawki w sektorze usług finansowych i profesjonalnych - średnio o 1.4% (spadek w poprzednim kwartale - 2.1%). Poziom stawek w sektorze ubezpieczeń OC pozostaje niezmienny od drugiego kwartału 2017 roku (spadek na poziomie 1.7%).
- Zmiany w poziomach poszczególnych stawek różnią się w zależności od regionu. Wyższy współczynnik średnich spadków w porównaniu z poprzednim kwartałem zaobserwowano w USA, Europie Kontynentalnej oraz Ameryce Łacińskiej. Spadki poziomu stawek w trzecim kwartale zanotowano w UK oraz Azji - były one jednak znacznie niższe niż w poprzednim kwartale. W Australii z kolei stawki wzrosły po raz trzeci z rzędu.

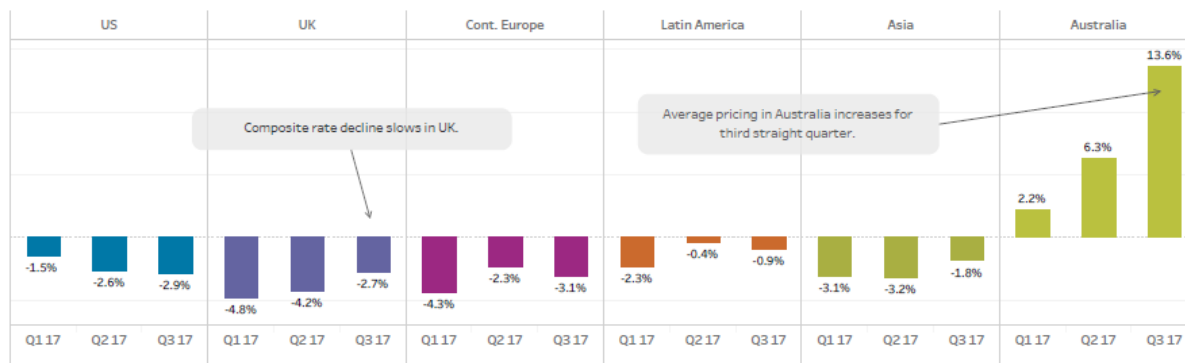
Global Composite Insurance Rate Change - By Coverage Line

Q1 2017, Q2 2017, and Q3 2017

Composite Insurance Rate Change - By Region

Q1 2017, Q2 2017, and Q3 2017

MAPA RYZYK GLOBALNYCH

GLOBAL RISKS REPORT

TOP 5 ZAGROŻEŃ - PRAWDOPODOBIENSTWO WYSTĄPIENIA

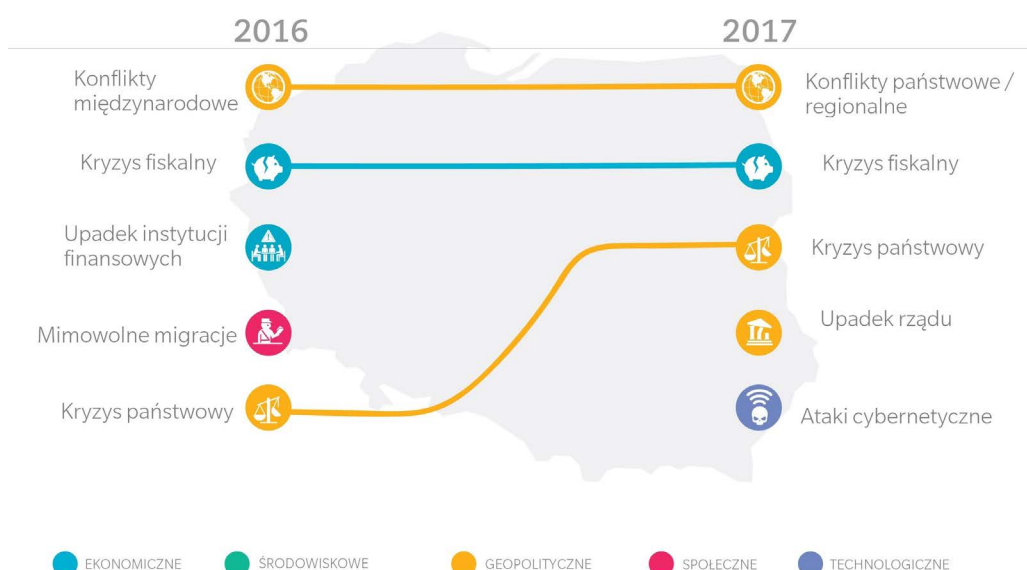
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	Załamanie cen aktywów	Załamanie cen aktywów	Załamanie cen aktywów	Burze i cyklony	Dysproporcje w dochodach	Dysproporcje w dochodach	Dysproporcje w dochodach	Konflikt międzynarodowy	Mimowolne migracje	Ekstremalne zjawiska pogodowe
2	Niestabilność polityczna na Bliskim Wschodzie	Spowolnienie chińskiej gospodarki	Spowolnienie chińskiej gospodarki	Powodzie	Nierównowaga fiskalna	Nierównowaga fiskalna	Ekstremalne zjawiska pogodowe	Ekstremalne zjawiska pogodowe	Ekstremalne zjawiska pogodowe	Mimowolne migracje
3	Upadek państw	Choroby przewlekłe	Choroby przewlekłe	Korupcja	Emisje gazów cieplarnianych	Emisje gazów cieplarnianych	Bezrobocie lub niepełne zatrudnienie	Globalny kryzys rządzenia	Słabe dostosowanie się do zmian klimatycznych	Katastrofy naturalne
4	Spadek cen ropy naftowej i gazu	Luki w systemach rządzenia	Kryzys fiskalny	Utrata bioróżnorodności	Cyber ataki	Kryzys wodny	Zmiany klimatyczne	Upadek państwa	Konflikt międzynarodowy	Ataki terrorystyczne
5	Choroby przewlekłe	Ograniczenie procesu globalizacji	Luki w systemach rządzenia	Zmiany klimatyczne	Kryzys wodny	Starzenie się społeczeństwa	Cyber ataki	Wysokie bezrobocie	Katastrofy naturalne	Kradzieże danych

TOP 5 ZAGROŻEŃ - KONSEKWENCJE WYSTĄPIENIA

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	Załamanie cen aktywów	Załamanie cen aktywów	Załamanie cen aktywów	Kryzys fiskalny	Kryzys finansowy	Kryzys finansowy	Kryzys fiskalny	Kryzys wodny	Słabe dostosowanie się do zmian klimatycznych	Broń masowego rażenia
2	Ograniczenie procesu globalizacji	Ograniczenie procesu globalizacji	Ograniczenie procesu globalizacji	Zmiany klimatyczne	Kryzys wodny	Kryzys wodny	Zmiany klimatyczne	Choroby zakaźne	Broń masowego rażenia	Ekstremalne zjawiska pogodowe
3	Spowolnienie chińskiej gospodarki	Spadek cen ropy naftowej i gazu	Spadek cen ropy naftowej	Konflikt geopolityczny	Kryzys żywnościowy	Nierównowaga fiskalna	Kryzys wodny	Broń masowego rażenia	Kryzys wodny	Katastrofy naturalne
4	Spadek cen ropy naftowej i gazu	Choroby przewlekłe	Choroby przewlekłe	Załamanie cen aktywów	Nierównowaga fiskalna	Broń masowego rażenia	Bezrobocie lub niepełne zatrudnienie	Konflikt międzynarodowy	Mimowolne migracje	Kryzys wodny
5	Pandemie	Kryzys fiskalny	Kryzys fiskalny	Ekstremalne wahania cen energii	Zmienność cen w branży energetycznej i rolnej	Słabe dostosowanie się do zmian klimatycznych	Zakłócenia działania krytycznej infrastruktury IT	Słabe dostosowanie się do zmian klimatycznych	Gwałtowny wzrost cen za energię	Słabe dostosowanie się do zmian klimatycznych

Zdaniem światowych liderów to ryzyka pozaekonomiczne stanowią główne zagrożenie dla prowadzenia biznesu - wynika z badania opinii przeprowadzonego podczas Światowego Forum Ekonomicznego 2017 wśród kadry zarządzającej. W tym ekskluzywnym badaniu wzięło udział 12 400 kierowników i menedżerów ze 136 krajów, którzy wskazali największe globalne zagrożenia dla prowadzenia działalności gospodarczej - wskazując dla Polski:

TRENDY 2017 - WYZWANIA NA KOLEJNE LATA

- KOMENTARZE

Artur Grześkowiak - Prezes, Marsh Polska.

Piotr Podleśny - Wiceprezes, Marsh Polska.

Artur Grześkowiak - Prezes Marsh Polska:

Tegoroczny Global Risks Report wskazywał: nierówności ekonomiczne, polaryzacja społeczeństwa i zagrożenia środowiskowe jako najważniejsze trendy, które kształtować będą światową gospodarkę w ciągu najbliższych 10 lat. Z badania opinii przeprowadzonego przez Marsh podczas Światowego Forum Ekonomicznego 2017 wśród kadry zarządzającej (12.400 kierowników i menedżerów ze 136 krajów) w Polsce do kluczowych ryzyk zakwalifikowano m.in.: konflikty państwowe i międzynarodowe, kryzys fiskalny oraz ataki cybernetyczne.

Zmiany klimatyczne znalazły się na drugim miejscu w światowym rankingu. Dziś szacujemy, że w wyniku szkód spowodowanych ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi (huragany, trzęsienia ziemi) globalny rynek ubezpieczeniowy odnotuje straty w wysokości 100-125 miliardów USD. W Polsce skala szkód wyrządzonych przez nawałnice również jest ogromna. Po 10 latach tzw. "miękkiego" rynku obserwujemy wzrost stawek na rynkach międzynarodowych, co wkrótce może przełożyć się również na sytuację w Polsce.

Wskazywane w Global Risks Report nowe technologie, które pomimo, że dostarczają wielu korzyści, wymagają lepszego zarządzania. Według raportu Lloyd's („Facing the cyber risk challenge”, 2016) świadomość organizacji w zakresie zagrożeń cybernetycznych rośnie, jednak 73% liderów organizacji wciąż ma ograniczoną wiedzę na temat produktu ubezpieczeniowego w tym zakresie. Klienci chcą rozmawiać o cyber ryzykach - interesuje ich zarówno zakres pokrycia, czy składka, jak i rozwiązania dodatkowe, pozwalające na lepsze zabezpieczenie firmy w przypadku wystąpienia szkody.

Warto także dodać, że w tym roku ok. 66% nowych miejsc pracy w przemyśle w Europie powstało w Polsce. Dodatkowo, deficyt pracowników w Polsce w związku z niekorzystną sytuacją demograficzną według różnych szacunków wynosi 100-250 tys mc pracy. Nasza Grupa w Polsce zwiększyła w tym roku zatrudnienie o około 500 etatów. To stwarza poważne wyzwania dla przedsiębiorstw - czynnik ludzki może stanowić poważną barierę rozwojową. W tym kontekście szczególnego znaczenia nabierają będą rozwiązania podnoszące standard zabezpieczeń dla pracowników.

Piotr Podleśny - Wiceprezes, Marsh Polska:

Ostatnie katastrofy odbiły się szerokim echem na globalnym rynku ubezpieczeń i reasekuracji - po wielu latach względnej stabilizacji poziomu stawek nastąpiło załamanie. Globalni reasekuratorzy informują o znacznym pogorszeniu wyników na koniec roku, część z nich zapowiada miliardowe straty i znaczne utwardzenie rynku w najbliższych latach.

Ubiegłoroczne rezerwy powoli się wyczerpują, a rynek ubezpieczeniowy i reasekuracyjny był w "gorszej formie" zanim jeszcze nastąpiła seria wypłat z tytułu katastrof w II półroczu.

Kapitał pochodzący z innych niż tradycyjne źródła finansowania, uległ rozproszeniu - większość została wchłonięta przez rynek lub w wyniku różnych ustaleń nie została w ogóle ulokowana. Co więcej, istnieją ogromne rozbieżności w zakresie wysokości strat raportowanych przez różne agencje modelujące - na ich wyrównanie trzeba będzie poczekać.

Światowy rynek ubezpieczeń i reasekuracji opiera się w znacznej mierze na stałej, choć obecnie znacznie pomniejszonej, bazie kapitałowej. Skutki tak dużych zmian stawek dotkną wszystkie sektory gospodarki (zarówno w USA, jak i na całym świecie). Konieczne jest zatem zabezpieczenie, które pozwoli im kontynuować działalność. Podsumowując - wspomniane zdarzenia w znacznym stopniu wpłyną na rynek pod względem cen i warunków ubezpieczeniowych, choć nie we wszystkich regionach w równym stopniu.

TENDENCJE RYNKOWE I WYZWANIA W ZAKRESIE POSZCZEGÓLNYCH RYZYK

KATASTROFY NATURALNE A ŚWIATOWY RYNEK UBEZPIECZENIOWY I REASEKURACYJNY

Michał Talarski - Dyrektor Pionu Klienta Strategicznego, Marsh Polska.

Agnieszka Michałowska Dyrektor, Dział Klienta Strategicznego, Lider Praktyki Reasekuracyjnej, Marsh Polska.

Leon Pierzchalski - Dyrektor Zarządzający, TUIR "WARTA" S.A.

Kluczowe tendencje:

- Szacowana wartość szkód Cat Nat - ponad 33 miliardów dolarów w trzecim kwartale 2017 roku.
- Otwarta dyskusja na temat wzrostów stawek wśród globalnych ubezpieczycieli i reasekuratorów (po 10 latach „miękkiego rynku”).
- Duże straty rynku londyńskiego - szkody wywołane huraganami w Zatoce Meksykańskiej i trzęsieniami ziemi w Meksyku.
- Zakaz obniżek dla underwriter'ów - możliwa redukcja pracowników i zmiany strukturalne, a w dalszej perspektywie zmiany własnościowe (przejęcia, połączenia).

Agnieszka Michałowska - Dyrektor Działu Klienta Strategicznego, Marsh Polska:

Wszystko wskazuje na to, że ostatnie katastrofy naturalne będą miały znaczące przełożenie na kondycję rynku ubezpieczeń i reasekuracji na świecie, i mogą przełożyć się również na sytuację w Polsce. Lloyd's ogłosił stratę netto w wysokości 4,5 miliarda dolarów spowodowaną wypłatami odszkodowań w następstwie huraganów Harvey i Irma. Liczba ta znacznie wzrosnie po uwzględnieniu strat spowodowanych huraganem Maria.

Według danych Swiss Re w 2017 globalny sektor ubezpieczeniowy szacuje straty na ok 130 miliardów dolarów; co będzie miało skutki nie tylko kosztowe ale i kapitałowe, zwłaszcza w świetle wymogów Solvency II.

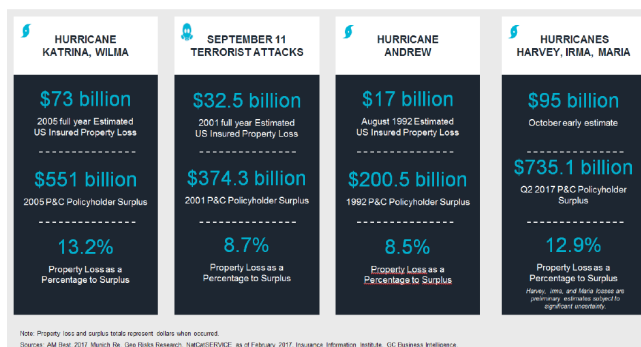
Ubezpieczyciele globalni, którzy posiadają swoje oddziały również w Polsce sygnalizują, że będą podwyższać stawki. Obecnie polski rynek jest jeszcze „miękki”, mamy jednak świadomość, że w ciągu 2018 roku sytuacja może się odwrócić.

Rok 2017 to nie tylko szkody katastroficzne. Ubezpieczyciele i Reasekuratorzy muszą się zmierzyć ze szkodami OC m.in szacuje się, że strzelanina w Las Vegas 1/10/17 może skutkować odszkodowaniami sięgającymi 1 miliard dolarów.

Michał Talarski - Dyrektor Pionu Klienta Strategicznego, Marsh Polska:

Postępowania likwidacyjne - w przypadku dużych szkód, w tym również katastroficznych - mogą potrwać kilka / kilkanaście miesięcy, czy nawet kilka lat (jeśli mówimy też o ubezpieczeniu utraty zysku). Warto dodać, że firmy z branży energetycznej, w zależności od modelu konstruowania programów ubezpieczeń, tj. czy został ubezpieczony cały majątek oraz jak została określona podstawa jego wyceny, poziomy fransyzy, zakresy, limity odpowiedzialności, mogą borykać się z trudnościami w zakresie wypłat odszkodowań z tego tytułu.

W trzecim kwartale 2017 roku wciąż obserwowaliśmy spadki wysokości składek ubezpieczeń majątkowych, jednak nie były one już tak znaczące jak jeszcze kilka miesięcy temu. Wyraźnie obserwujemy spowolnienie tendencji obniżek cen, która była widoczna w ostatnich latach. Chociaż można słusznie stwierdzić, że na rynku istnieją ogólne obawy dotyczące strat, równie jasne jest, że rynek pozostaje dobrze skapitalizowany i nadal działa swobodnie. Naszym zdaniem Ubezpieczyciele nadal będą zapewniać odpowiednie, konkurencyjne warunki.

UBEZPIECZENIA CZŁONKÓW WŁADZ SPÓŁEK (D&O)

Paweł Wojskowicz - Starszy Broker Specjalista, Dział FINPRO (Ubezpieczenia finansowe i profesjonalne), Marsh Polska.
Włodzimierz Pyszczyk - Menedżer Wydziału Ubezpieczeń Ryzyk Finansowych, Allianz Polska.

Paweł Wojskowicz - Ekspert w zakresie ubezpieczeń D&O, Marsh Polska:

Aktualnie mamy kilka zmian i wyzwań rynkowych związanych z ubezpieczeniami D&O - m.in. odpowiedzialnością za kary administracyjne nakładane na członków zarządu lub na spółki. W zależności od podstawy prawnej oraz stanu faktycznego zależy, czy mogą one być ubezpieczalne i ewentualnie pokryte ubezpieczeniem. Poza głośnym wejściem, w zeszłym roku, dyrektywy MAR oraz kilku innych regulacji, szykują się kolejne regulacje zwiększające odpowiedzialność Spółek oraz zarządzających. Zbiega się to z tendencją do podnoszenia sum ubezpieczenia oraz dawno nie widzianym na tą skalę zainteresowaniem podmiotów, które nie posiadały dotąd ubezpieczenia D&O.

UBEZPIECZENIA RYZYK CYBERNETYCZNYCH

Anna Pluta, Lider Praktyki Ryzyka Cybernetyczne, Marsh Polska.
Bartłomiej Lewandowski, PI/Cyber Practice Leader, Colonnade Insurance.

Kluczowe tendencje:

- Rozwijający się rynek ubezpieczeń cybernetycznych: Lloyds - około 77 syndykatów oferujących ubezpieczenie cyber. Polska - 5 polskojęzycznych warunków ubezpieczenia.
- Rok 2016* - Światowy rynek cyber: 90% USA, 4% Europa, 6% reszta świata (źródło: Olivier Wyman).
- Świadomość organizacji w zakresie zagrożeń cybernetycznych - znacznie lepsza, jednak 73% liderów organizacji wciąż ma ograniczoną wiedzę na temat ubezpieczenia cyber (Lloyd's report: „Facing the cyber risk challenge”, 2016).
- Branże przyciągające największą uwagę hakerów w Europie: usługi finansowe, produkcja, telekomunikacja.

Anna Pluta - Lider Praktyki Ryzyka Cybernetyczne, Marsh Polska:

Jesteśmy mniej niż 200 dni przed rozpoczęciem obowiązywania unijnego rozporządzenia (28 maja 2018 r.). Według badania „Marsh and Microsoft Global Cyber Risk Perception Survey, 2017” 57% organizacji jest obecnie w trakcie wdrażania planu zgodności z RODO, 8% organizacji deklaruje swoje przygotowanie, natomiast 21% firm potwierdza brak wiedzy w tym zakresie. Rozporządzenie RODO i kary pieniężne za naruszenie bezpieczeństwa danych osobowych - to rzeczywisty grunt do rozwoju cyber ubezpieczeń w Polsce. Jednak z iloma cyberatakami / ujawnieniami danych osobowych zmierzy się kadra zarządcza zobligowana do konfrontacji / udzielania odpowiedzi na pytania ze strony regulatorów, rad nadzorczych i prasy?

W Polsce jeszcze 15 lat temu rola technologii w codziennym życiu była marginalna. Obecnie - jest częścią wszystkich procesów, w tym również działalności biznesowej. Świadomość organizacji w zakresie zagrożeń cybernetycznych wzrasta, jednak wciąż 73% liderów organizacji ma ograniczoną wiedzę na temat ubezpieczenia cyber (według „Lloyd's report: „Facing the cyber risk challenge, 2016”).

Branże, które przyciągają największą uwagę hakerów w Europie: Usługi finansowe, Produkcja, Telekomunikacja.

Warto dodać, że coraz większą rolę w procesie odgrywa branża HR: według badania Marsh, 55% respondentów zgodziło się, że należy wdrażać szkolenia i przeprowadzać testy na temat cyber bezpieczeństwa w celu łagodzenia ryzykownych zachowań wśród personelu.” (Źródło: Mercer Select Intelligence, 2017)

UBEZPIECZENIA TRANSAKCYJNE - FUZJE I PRZEJĘCIA

Magorzata Splett, Dyrektor Działu FINPRO (Ubezpieczenia finansowe i profesjonalne) oraz PEMA (fuzje i przejęcia), Marsh Polska.

Katarzyna Kępka - Senior Associate, Baker & McKenzie Krzyszowski i Wspólnicy sp.k.

Kluczowe tendencje:

- Strona sprzedająca w transakcji jako inicjator 80% plasowanych przez Marsh polskich polis transakcyjnych w 2017 roku.
- Zakres współpracy przy transakcjach: procesy aukcyjne, a nie negocjacje na wyłączność z jednym kupującym.
- Oddzielna polisa tytułu prawnego kupowana przez Klientów oddzielnie do 50% powyższych polis.
- Dynamicznie rosnąca dojrzałość rynku polis transakcyjnych w Polsce.

Małgorzata Splett - Dyrektor, Ekspert w zakresie ubezpieczeń fuzji i przejęć, Marsh Polska:

W ubiegłym roku zaobserwowaliśmy w regionie EMEA znaczący wzrost liczby plasowanych za naszym pośrednictwem polis W&I, tytułu prawnego (o 400% w stosunku do 2015) i znanych ryzyk podatkowych (o 33%). Dla polskich transakcji w roku 2016 i pierwszych 3 kwartałach roku 2017 obserwowaliśmy podobnie wysokie zainteresowanie polisami tytułu prawnego, plasowanymi często obok polis W&I. Dla transakcji „asset heavy” wytransferowanie ryzyka tytułu prawnego do oddzielnej polisy było rozwiązaniem szerszym zakresowo, bardziej konkurencyjnym cenowo i dającym możliwość ochrony przez okres ochrony praktycznie nieograniczony (do momentu, gdy inwestor jest w posiadaniu danych nieruchomości). W 2016r. nastąpił 11% wzrost w zakresie liczby uplasowanych przez Marsh w regionie EMEA polis transakcyjnych (207) oraz liczbie transakcji, przy których Marsh doradzał (ponad 900). W Polsce przez pierwsze trzy kwartały 2017 doradzaliśmy przy ok. 30 projektach transakcyjnych, a liczba polis transakcyjnych, którą uplasowaliśmy wzrosła na aktualny moment w stosunku do roku ubiegłego o 100%. Najwięcej polis ubezpieczenia transakcyjnego zostało uplasowanych w EMEA dla sektora nieruchomości (27% ogółu), sektora produkcyjnego (21%), sektora mediów, telekomunikacji i technologii (13%) oraz sektora energii odnawialnej (7%). Sektory najbardziej „lubiane” przez ubezpieczycieli w roku 2016, co znalazło swoje odzwierciedlenie w korzystnym poziomie składki, to m.in. branża chemiczna, edukacji oraz nieruchomości, natomiast te mniej „lubiane” to sektor transportu, finansowy.

W Polsce w roku 2016 i 2017 plasowaliśmy polisy dla szerokiego spektrum branż, z czego coraz istotniejsza część dotyczy sektora nieruchomości. Odpowiednio wzrósł również średni limit sumy ubezpieczenia plasowanych za naszym pośrednictwem w EMEA polis transakcyjnych – z poziomu ok. 33m USD do ponad 37m USD. W polskich transakcjach podejście zależy od inwestora, jednak zwykle limit wynosi ok. 30-50% Enterprise Value (EV), a dla niewielkich kwotowo transakcji limit stanowi nawet 70-100% EV. Utrzymuje się w EMEA tendencja plasowania delikatnie większej ilości polis dla funduszy PE (52%) vs dla graczy korporacyjnych (48%). W Polsce z roku na rok plasujemy więcej polis dla funduszy PE, niż graczy korporacyjnych i odsetek ten w roku 2017 był wyższy niż w EMEA. Polisy plasowane dla sprzedającego (seller-side) to wciąż rzadkość – jedynie 4% vs. 96% uplasowanych dla kupujących. W Polsce w roku 2016 i 2017 100% uplasowanych polis były to polisy kupującego (buyer-side) a 80% z nich było inicjowane przez stronę sprzedającą w transakcji.

Rosnąca konkurencja wśród ubezpieczycieli transakcyjnych zmieniła w ostatnim czasie warunki cenowe polis - dla polskich transakcji ten przedział to aktualnie (3. Kwartał roku 2017) stawka na poziomie nawet 1-1,3% od kupowanego limitu ochrony, kiedy jeszcze ok. rok temu mówiliśmy o stawce około 1,2-1,6% limitu. Na obniżkę składek z tytułu ubezpieczenia transakcyjnego wpływ miał między innymi dynamiczny wzrost liczby Ubezpieczycieli transakcyjnych, którzy regularnie składają oferty w zakresie ubezpieczenia polskich transakcji kupna- sprzedaży. Jeszcze kilka lat temu otrzymywaliśmy zwykle 2-3 oferty, w 2017r. liczba ta wynosiła nawet 5-8 ofert ubezpieczenia. Coraz więcej polis transakcyjnych aranżowanych jest z niższym niż dotychczas udziałem własnym, czyli 0,5% Enterprise Value -standardem dotąd był udział na poziomie 1% EV.

Bazując na danych MARSH PEMA dla regionu EMEA (lata 2009-2016), najwięcej złamanych zapewnień zgłoszonych do Ubezpieczycieli transakcyjnych za naszym pośrednictwem dotyczyło kwestii podatkowych (prawie połowa) i zatrudnienia (około 25%). Inne częściej występujące, to: zapewnienia dot. compliance i regulacji prawnych, kwestii finansowych oraz wad projektowych budynków. Polskie szkody dotyczyły przede wszystkim złamań zapewnień w związku z realizowanymi kontraktami.

UBEZPIECZENIA NALEŻNOŚCI HANDLOWYCH

Maciej Kalbus - Zastępca Dyrektora, Dział Ryzyk Kredytowych i Politycznych, Marsh Polska

Grzegorz Błachnio - Analityk i Communication Manager, Euler Hermes

Kluczowe tendencje:

- Wyhamowanie spadku stawek ubezpieczeniowych.
- Rosnąca szkodowość na mniejszych firmach ubezpieczanych w ramach opcji tzw. klienta nienazwanego (ubezpieczenie należności dokonywane na warunkach określonych w polisie bez weryfikacji analityków zakładów ubezpieczeń).
- Istotny wpływ zmian w prawie upadłościowym i naprawczym oraz kontroli skarbowych na ocenę firm i wartości ustalanych limitów kredytowych.

Maciej Kalbus - Zastępca Dyrektora, Dział Ryzyk Kredytowych i Politycznych, Marsh Polska:

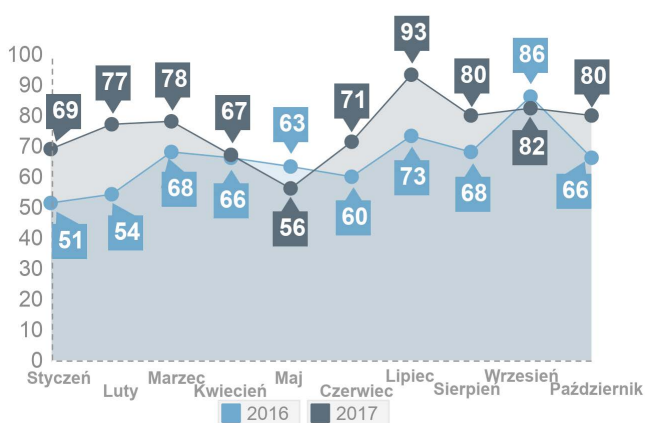
Rynek ubezpieczenia należności, z ok. 500 mln zł składki plasowanej w skali roku, przez ostatnie 3 lata doświadczał walki konkurencyjnej, której przejawem były z jednej strony spadające stawki a z drugiej rosnący poziom klienta nienazwanego. Na te dwa zjawiska nałożyły się dodatkowo coraz liczniejsze szkody związane z postępowaniami sanacyjnymi oraz obawy przed skutkami kontroli skarbowych i regulacji dotyczących podatku VAT, które również nie pozostały bez wpływu na ocenę firm.

Rosnące poziomy klienta nienazwanego pozwoliły na objęcie ochroną należności do poziomów, które jeszcze przed kilkoma laty były trudne do wyobrażenia, często powyżej 100 tys złotych. W efekcie rosły salda ubezpieczone w ramach opcji klienta nienazwanego, co przy braku mechanizmów kontrolnych ubezpieczyciela spowodowało wzrost szkodowości. W przypadku firm dużych dla których ocena pozostaje domeną analityków rosnąca szkodowość to przede wszystkim pokłosie postępowań sanacyjnych. Ubezpieczyciele, którzy wypłacili duże odszkodowania z tego tytułu szybko reagują na wszelkie sygnały i redukują lub całkowicie znoszą limity kredytowe. W szczególności wielką nerwowość wywołują informacje o kontrolach skarbowych, ale również wszelkie informacje o problemach płatniczych lub nawet o ruchach limitowych konkurencyjnych zakładów ubezpieczeń.

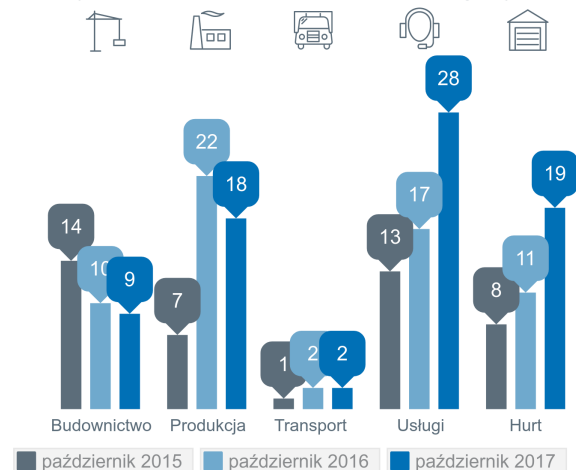
Podsumowując:

- Obserwujemy zmianę polityki ubezpieczycieli. Spadki stawek wyhamowały. Coraz częściej zdarzają się również odmowy przedstawienia ofert.
- W przypadku firm z dużymi odbiorcami i wysokim saldami, poziom limitów kredytowych zaczyna być decydującym czynnikiem wyboru oferty ubezpieczeniowej.
- Ubezpieczyciele, na razie ostrożnie, próbują ograniczyć ryzyko wprowadzając zmiany w warunkach klienta nienazwanego.

Liczba niewypłacalności opublikowanych od początku roku

Liczba niewypłacalności w październiku w poszczególnych sektorach

Źródło: dane Euler Hermes

UBEZPIECZENIA KOMUNIKACYJNE

Marta Strzelczyk - Dyrektor Działu Ubezpieczeń Komunikacyjnych, Marsh Polska.

Kluczowe tendencje:

- Utrzymujący się trend zwyżkowy.
- Telematyka i polityka flotowa jako narzędzie do walki ze szkodowością.

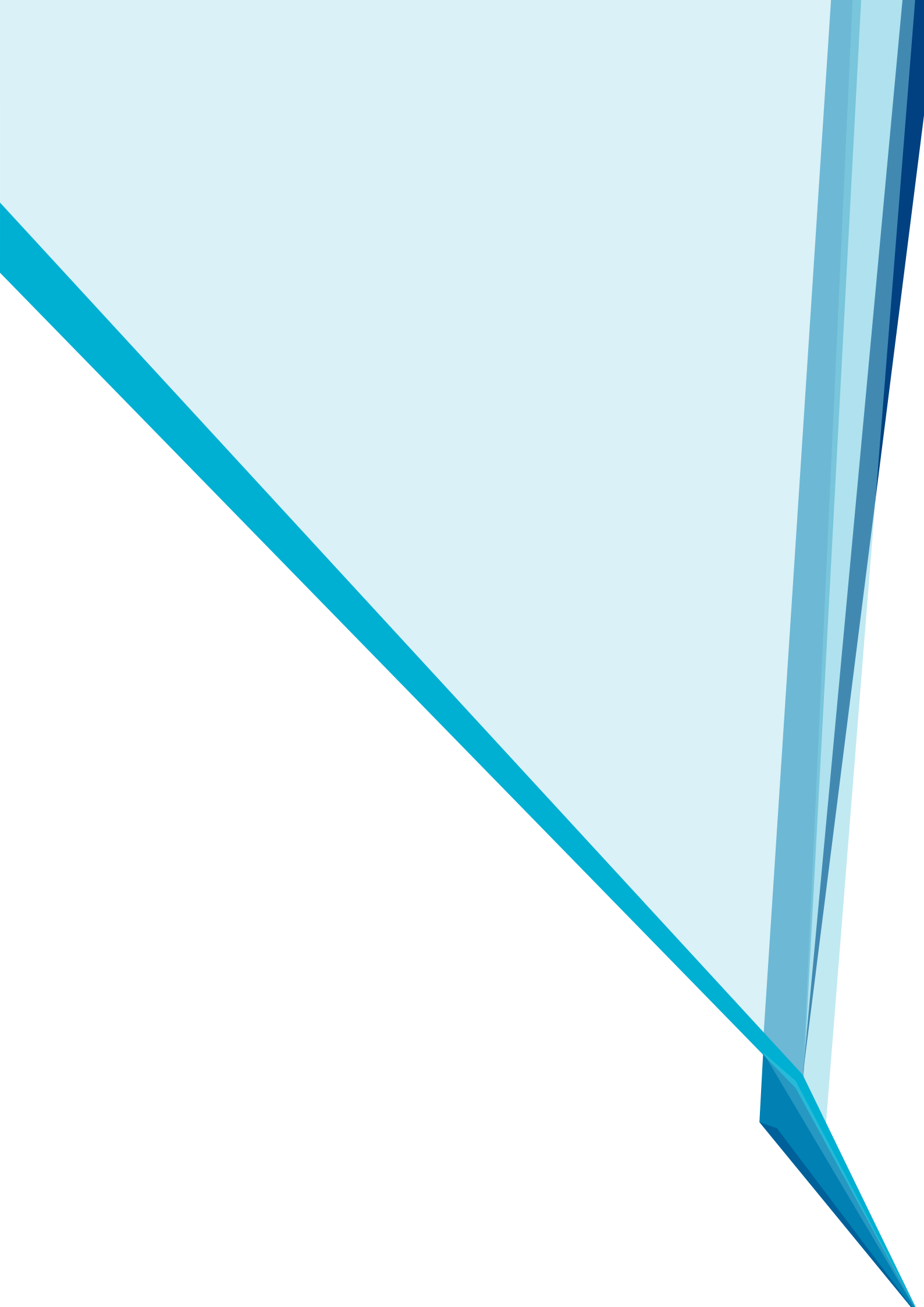
Marta Strzelczyk - Dyrektor Działu Ubezpieczeń Komunikacyjnych, Marsh Polska:

Podwyżki cen OC, których celem było przywrócenie rentowności w grupie 10, przyniosły oczekiwany rezultat w II kwartale 2017 r. Wynik na OC jest wreszcie dodatni. Należy jednak pamiętać, że podwyżki składek to końcówka 2015 roku, rok 2016 i 2017, ale już nie z tak dużą dynamiką wzrostu, jak w roku poprzednim. Podwyżki dotyczą aktualnego portfela, nie mają nic wspólnego z cenami sprzed 2 lat, a przecież roszczenia z tamtych polis nadal są prawdopodobne. Mijamy nadzieję, że historia - pomimo, że lubi się powtarzać, będzie przestrożą przed pokusą obniżenia stawek. Aktualnie ceny OC na rynku flotowym ustabilizowały się, obserwujemy nieznaczne 15-20% podwyżki. Należy jednak pamiętać o perspektywie kolejnego roku, czyli zapowiedzi zwiększenia sum gwarancyjnych, jakie narzuca nam Komisja Europejska, i to może być czynnik kolejnych wzrostów cen OC.

Klienci, którzy do tej pory nie zwracali uwagi na prowadzoną politykę flotową i biernie odnosili się do wskaźników szkodowych, muszą liczyć się z podwyżkami.

Telematyka jest jednym z elementów polityki flotowej. Na polskim rynku cały czas raczkuje, dużo się o niej mówi, i na pewno jest to przyszłość, w kalkulacji składek. Niemniej jednak na dzień dzisiejszy Towarzystwa Ubezpieczeniowe, nie oferują w standardzie wariantów ubezpieczenia i kalkulacji składki w zależności od stosowania (bądź nie) rozwiązań telematycznych jakie wprowadziła dana flota. Nadal badana jest szkodowość, na podstawie częstości występowania szkód, wartości szkód i ciężaru tych szkód. Oczywiście stosowanie rozwiązań telematycznych we flocie, a więc badanie zachowań kierowcy, a następnie działania prewencyjne mające na celu eliminowanie tych złych, niekorzystnych zjawisk, ma wpływ na szkodowość danej floty. Potrzebna jest jednak praktyka, która pokaże, że analiza stylu jazdy kierowcy w różnych jego aspektach oraz bieżąca kontrola, realnie wpływa na poprawę przebiegów szkodowych.

O MARSH:

Jesteśmy światowym liderem w dziedzinie zarządzania ryzykiem i ubezpieczeniami. Należymy do globalnej grupy Marsh & McLennan Companies, oferującej specjalistyczne usługi oraz doradztwo obejmujące m.in.: zarządzanie ryzykiem i ubezpieczeniami, reasekurację, zarządzanie kapitałem ludzkim. Dzięki międzynarodowemu doświadczeniu oraz doskonałej znajomości rynku lokalnego tworzymy rozwiązania dopasowane do indywidualnych potrzeb naszych Klientów.

MARSH W POLSCE - W LICZBACH:

- Wiodący broker ubezpieczeniowy i doradca w zarządzaniu ryzykiem.
- Działalność od 1992 roku.
- Ponad 120 pracowników.
- 85 brokerów ubezpieczeniowych, 12 ekspertów ze zdany egzaminem w zakresie reasekuracji.
- 1400 międzynarodowych i polskich Klientów reprezentujących różne sektory gospodarki.
- Specjalistyczne praktyki branżowe, dzięki którym tworzymy rozwiązania dopasowane do oczekiwań naszych Klientów oraz rosnących wymagań rynkowych.
- 5 oddziałów: Warszawa, Kraków, Poznań, Wrocław, Gdańsk.